

mpc
METODICKO-PEDAGOGICKÉ CENTRUM

**VZDELÁVANÍM
PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH
RÓMSKYCH KOMUNIT**

Moderné vzdelávanie pre vedomostnú spoločnosť / Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov EÚ

Kód ITMS: 26130130051

číslo zmluvy: OPV/24/2011

Metodicko – pedagogické centrum

Národný projekt

**VZDELÁVANÍM PEDAGOGICKÝCH ZAMESTNANCOV
K INKLÚZII MARGINALIZOVANÝCH RÓMSKYCH KOMUNIT**

Mgr. Erika Gánovská

Spoznajme K. Bendovú cez jej diela I.

<2013>

Vydavateľ: Metodicko-pedagogické centrum,
Ševčenkova 11, 850 01 Bratislava
Autor UZ: <Mgr. Erika Gánovská>
Kontakt na autora UZ: <Základná škola, Chrast' nad Hornádom
č. 44, 053 63 Chrast' nad Hornádom,
ganovs@gmail.com>
Názov: <Spoznajme K. Bendovú cez jej diela I.>
Rok vytvorenia: <2013>
Oponentský posudok vypracoval: PaedDr. Jana Köryová

ISBN 978-80-8052-649-8

Tento učebný zdroj bol vytvorený z prostriedkov projektu Vzdelávaním pedagogických zamestnancov k inklúzii marginalizovaných rómskych komunit. Projekt je spolufinancovaný zo zdrojov Európskej únie.

Text neprešiel štylistickou ani grafickou úpravou.

Obsah

1. Dobré rady všetkým žiakom	4
2. Tanierik.....	9
3. Ako vrabec hľadal balkón	12
4. Ako je to?.....	17
5. Ide Anča.....	20
Použitá literatúra a zdroje.....	25

1. Dobré rady všetkým žiakom

Krista Bendová

Prvá rada: Ako chodiť do školy

Do školy treba chodiť tak, že máme nohy položené dolným koncom na ceste. Nikdy nedvíhame obe nohy naraz, lebo je to veľmi nepraktické. A, samozrejme, nekráčame dozadu, lebo by sme prišli nazad domov.

Druhá rada: Ako počúvať učiteľa

Učiteľa počúvajte vždy len s dobre umytými ušami. Ak by boli uši neumyté, mohli by ste všetko počuť naopak. Potom by ste to aj vedeli naopak a do konca života by ste si mysleli, že Austrália je drahocenná rastlina a televízia je nebezpečná choroba.

Tretia rada: Ako si zabúdať veci

Niektoré veci si nikdy neslobodno zabudnúť doma. Najhoršie je, keď si žiak zabudne Potom je cez vyučovanie podvyživený a nemôže dobre rásť. Lebo mu škvrka Tým vyrušuje ostatných Ale niektoré veci si môžete zabudnúť. Nič sa nestane, ak si napríklad zabudnete živú žirafu alebo jedovatého

Štvrtá rada: Ako písať do zošita

Do zošita sa snažíme písať len rukou. V zuboch pero nedržíme, lebo by sme ho mohli prehltnúť a mohli by sme dostať zápal slepého pera .

Piata rada: Ako dostávať samé jednotky

Samé jednotky dostávame, ak nám ich pani učiteľka napíše na vysvedčenie. Preto je dobré nájsť si takú pani učiteľku, ktorá vie písať len samé jednotky. Hoci by bývala na konci sveta.

(Z knihy O prváckom mačiatku, str. 6-7)

1. Prečítaj si prvú radu **Ako chodiť do školy**. Ak si čítal pozorne, ľahko nájdeš správnu odpoveď podľa textu. Spoj ju čiarou.

Dolný koniec nôh máme položený

v lavóre.
na ceste.
v čižmách.

Samozrejme, kráčame

dvíhaním oboch nôh naraz.
dopredu.
domov.

2. Nakresli svoje nohy, ako kráčajú do školy.

3. Prečítaj si druhú radu **Ako počúvať učiteľa**. Pospájaj vety podľa toho, čo si si prečítal.

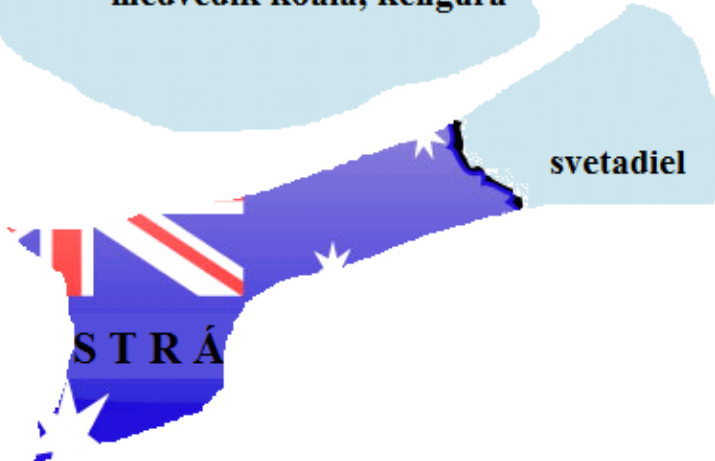
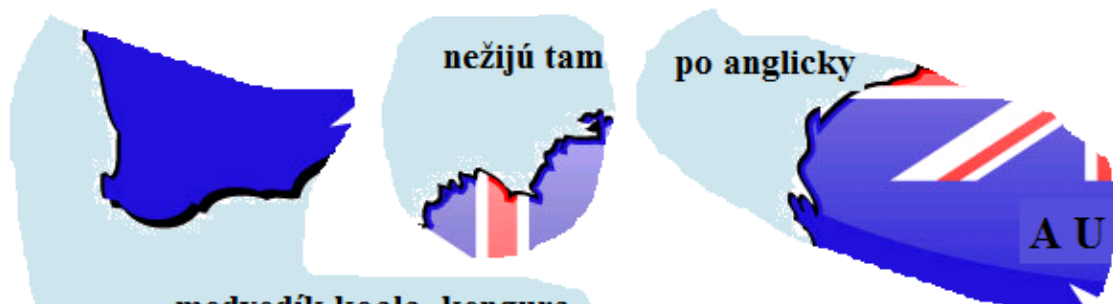
Všetko by sme počuli naopak

nebezpečná choroba.

keby sme nemali dobre umyté uši.

So zle umytými ušami by sme si mysleli, že televízia je

4. Čo je Austrália? Vystrihni, správne poskladaj a nalep kartičky a niečo sa o nej dozvieš.

5. Vystrihni si slová na kartičkách z dolnej časti tejto strany. Prečítaj si tretiu radu Ako si zabúdať veci a doplň miesto bodiek chýbajúce slová (**spolužiakov**, **desiatu**, **hada**, **bruchu**), ktoré vypadli z textu.

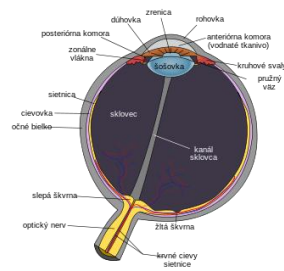
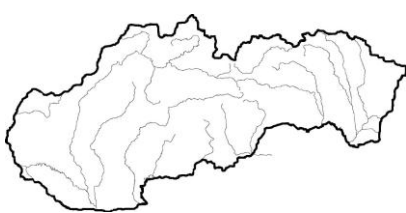
6. Napíš niekoľko vecí, ktoré môžeš zabudnúť doma a nič sa nestane.

.....

.....

7. Prečítaj si štvrtú radu Ako písať do zošita. Čo môže byť ešte slepé? Napíš. Pomôž si internetom, niečo ti napovedia aj obrázky.

.....

8. Podľa čoho môžeš spoznať nevidiaceho? Nakresli pomocníkov, ktorý pomáhajú nevidiacim ľuďom.

✂.....✂

spolužiakov

desiatu

hada

bruchu

9. Prečítaj si piatu radu **Ako dostávať samé jednotky**. Porozmýšľaj a napíš: ak by si mal dať niekomu v rodine jednotku, komu by si ju dal a za čo by ju mal dostať.

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

2. Tanierik

Krista Bendová

*Tanierik som rozbil,
ostali len črepy.
Porad'te mi deti,
ktože mi ho zlepi?*

*Nič sa nedá robiť,
pôjdem pekne k mame:
„Pozri, mama moja,
to sú črepy samé.“*

*Tanier treba kúpiť,
a to nie sú špásy.
Po druhý raz Janko,
lepší pozor dá si.*

(Z knihy O prváckom mačiatku, str. 25)

1. Verš je jeden riadok z básne. Koľko veršov má báseň Tanierik?

.....

Skontroluj výpočtom: $(10 : 2 + 13) : 6 + 17 - 8 =$

Vyšli ti rovnaké výsledky? Zamaľuj svoju odpoveď.

ÁNO

NIE

4. Zaspievajte si túto báseň tak, že si rozdelíte úlohy: Janík, deti, mamka.

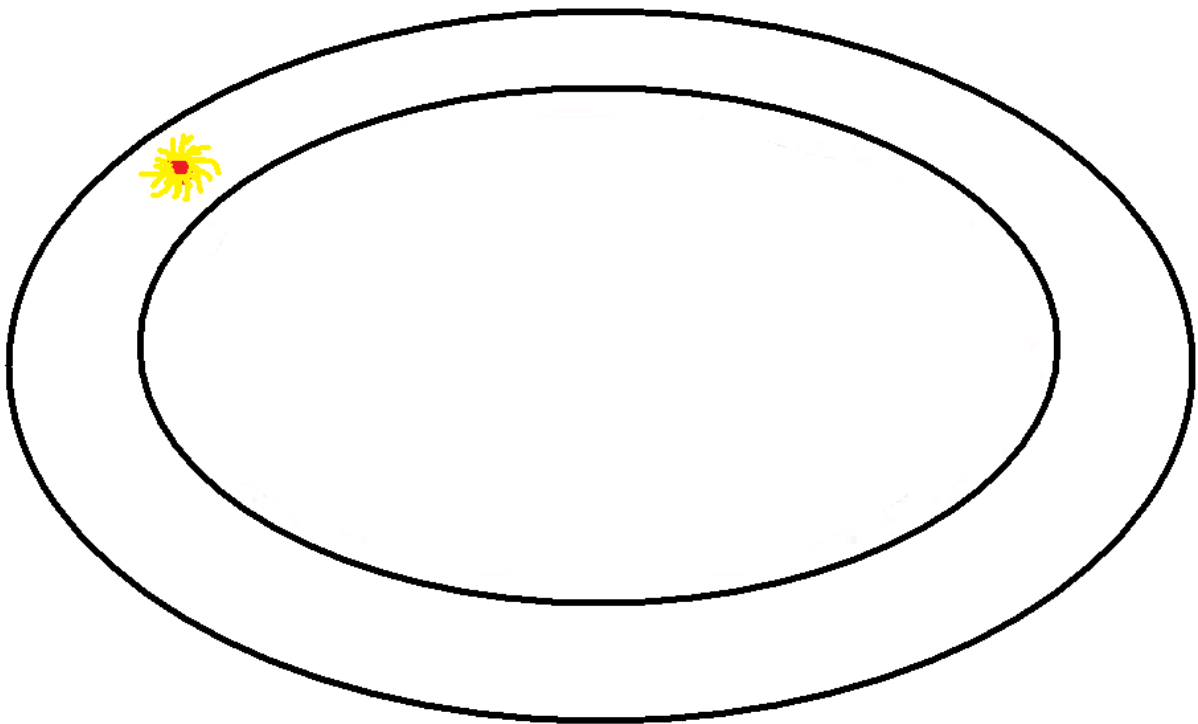
1.-4. Verš - Janík spieva smutno

5.-6. Verš - deti radia Janíkovi (zmeniť slovo **pôjdem** na **pôjdeš**)

7.-8. Verš - Janík spieva mamke

9.-12. Verš - spieva mamka k Janíkovi (zmeniť slovo **dá** na **dáš**).

5. Ozdob tanierik pre mamičku.

3. Ako vrabec hľadal balkón

Krista Bendová

Na novom sídlisku, v príjemnom výklenku pri balkóne, našli si vrabec a vrabčica nový byt. Mali šťastie, pretože ten balkón patril slušnej ľudskej rodine. Otecko sa síce volal Havran Matej, ale všetci Havranovci mali radi vtáčiky a boli radi, že sa im pri balkóne usídlil taký čvirikajúci vrabčací tranzistor.

Vrabčica sedela na vajíčkach, takže ju Havranovci skoro nevideli. No vrabca poznali hneď a zaraz:

„Aha, náš Čimčarák! Na pravom krídelku má jedno čierne pierko!“

Jedného dňa sa vo vrabčacom byte vyľiahli tri malé vrabčiatka. Piskot a štebot prenáramný na celé okolie. Havranovci sa usmievali:

„Tak sa mi zdá, že máme malých Čimčaráčikov!“

Vrabčica sedí doma, tých malých krídelkami prikryva, aby ich ani vietor neofúkol. Čimčarák lieta a nový domov potraviny pre celú rodinu: mušky, omrvinky, ba raz aj krupičné zrnko spred samoobsluhy. Jedného dňa povedal vrabčici:

„Zaletím do susedného sídliska, k druhej samoobsluhy, možno tam majú dáke špeciality!“ a frrr, letkom na druhé sídlisko.

Polietal, polietal a našiel – makové zrnko!

„No toto!“ vraví si Čimčarák. „Takú vzácnosť sme už dlho nevideli! Zanesiem to domov!“

Letí vrabec, priletí na svoje sídlisko, ale už je z toho lietania akýsi ohlúpený. Krúži nad domami – beda! Jeden dom ako druhý, aj balkón ako balkón, a tak vrabec nemôže nájsť vlastný byt!

Čimčarák stíska makové zrnko v zobáčku a kuk! – kune k jednému balkónu. Kdeže! Na balkóne vyskajú celkom neznáme deti. Pozrie o dom ďalej – hrôza! Na balkóne sedí veľký čierny kocúr a oblizuje si fúzy.

Strašlivo sa vrabec naľakal a ťuchol, ani nevedel ako, rovno do otvoreného kuchynského okna neznámeho bytu. A pristál rovno na tanieri s krupicovou kašičkou. Našťastie už bola studená!

„Mamááá, ja mám vtáčika na tanieriíí!“ vykrikol Jožinko a chcel vrabca chytiť. Lenže Čimčarák frrr! – rovno do predsiene. Tam sa zaplietol do kabátov na vešiaku a nakoniec padol do vetrovkovej kapucne. A nijako sa nemôže dostať von. Počuje len, ako mama vraví:

„Jožinko nevyvíšľaj! Španielskeho vtáčika si mal na tanieri včera. Dnes tam máš krupičku, tak ju spapkaj, kým prídem z obchodu.“

Jožinko kričí, že nechce takú pobehanú krupičku, mamička kričí, že jej zavrú obchod, a vrabec čuší, aby ho nezbadali.

Mamička rýchlo schmatne vetrovku s kapucňou, aj s vrabcom, na hlavu si dá čiapku a behom do samoobsluhy.

Mamička beží, kapučňa sa natriasa, Čimčarák nesmelo otvorí oči a vidí nad sebou maminu očiapkovánú hlavu. Nuž rýchlo hup! – von z tej mrzkej kapucne na maminu čapicu.

Sedí vrabec mame na čapici, nepráva si pierka, aby mohol odletieť. A mama nevie, prečo sa ľudia za ňou tak obzerajú. Či že je taká pekná, či má zafúľaný nos? Odrazu počuje, ako jedna pani vraví druhej panej:

„No toto! Pozrite, pani Havranová, aká nová móda nastáva! Vtáčiky budeme nosiť na čapiciach!“

No pani Havranová skríkne:

„Akáže móda? Ved' je to náš Čimčarák, aha, na pravom krídelku má čierne pierko!“
Jožinkova mama zhíkne, lebo sa jej zdá, že neznáma pani jej chce vziať čapicu. Čimčarák sa zľakne ruky pani Havranovej a od strachu jej padne rovno do košíka s nákupom.

Všetci ľudia okolo krútia hlavami, lebo tá pani zakrútila vrabca do vlastnej parádnej šatky, uteká s ním zrejme domov a nahlas ho utešuje:

„Oj, ty naše chúd'atko! Kto to kedy videl, aby si robil módu na čapici, keď máš doma ženu a deti!“

Tak sa to veľmi šťastne skončilo. Na balkóne vypustila pani Havranová vrabčeka z parádnej šatky. Hned' vedel, že je doma, lebo hladná rodina tak čvirikala, že mu uši trýpli.

V ten deň už nemusel vrabec lietat' za potravou. Pani Čimčaráková dostala makové zrnko, ktoré chudák vrabec nevypustil zo zobáka. A všetci sa ešte do sýtosti najedli tej dobrej, osladenej krupice, ktorá ostala vrabcovi na pazúrikoch z Jožinkovho taniera.

(Z knihy O prváckom mačiatku, str. 17- 21)

1. Prirad', kto čo vykonával:

lieta a nosí domov
potraviny pre celú rodinu

sedí na vajíčkach

ČIMČARÁK

VRABČICA

prikrýva krídelkami
vrabčiatka

nosí mušky, omrvinky
spred samoobsluhy

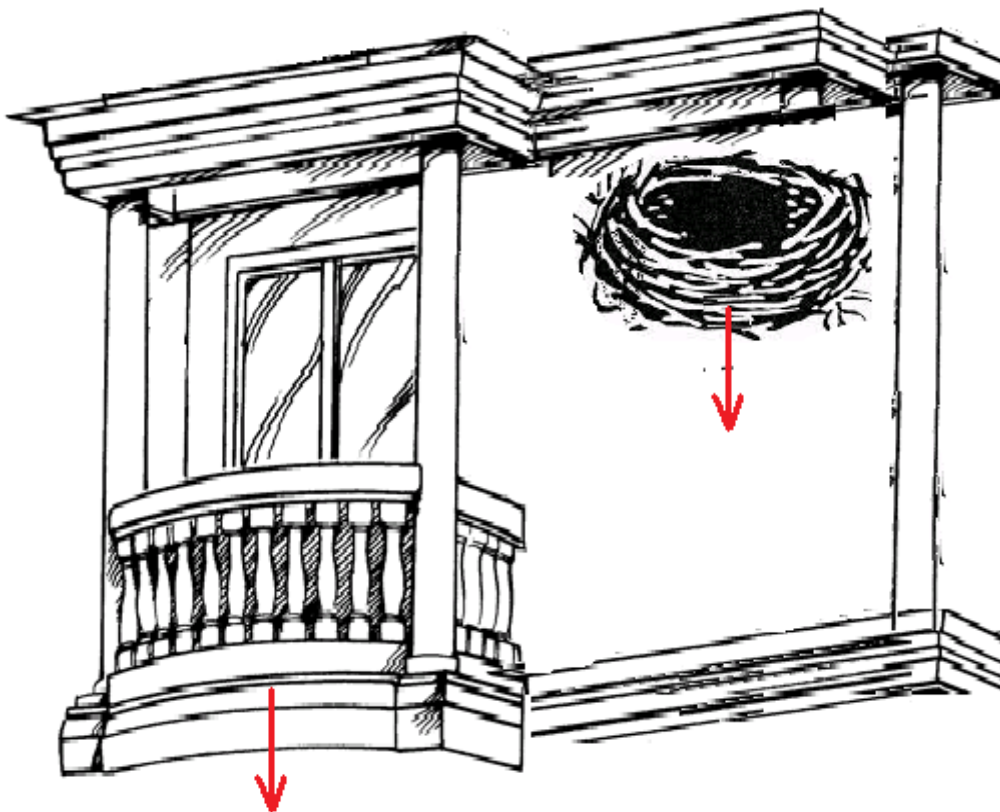
2. Aké práce robí u vás doma MAMKA, OCKO a TY?

mamka

ocko

ja

3. Napíš, kto kde bývali: vrabec Čimčarák, vrabčica, vrabčiatka, Havranovci.

4. Páčilo sa rodine Havranovej, že vrabec a vrabčica mali byť pri ich balkóne? Akých máš susedov ty? Čo sa ti na nich páči a čo by si chcel, aby sa zmenilo?

.....

.....

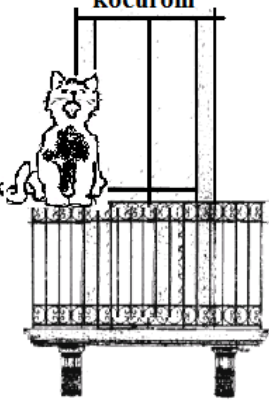

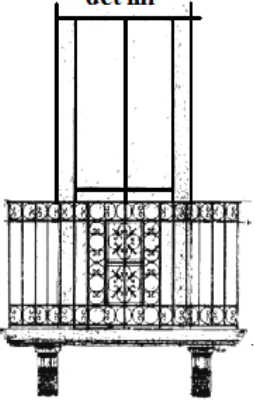

.....

.....

.....

5. Jedného dňa vrabec Čimčarák zaletel na susedné sídlisko, kde našiel makové zrnko. Kde všade putoval s týmto makovým zrnkom, kým sa dostal domov je uvedené nižšie. Vystrihni, zoraď a nalep obrázky podľa príbehu.

✂.....

<p>vetrovka s kapucňou</p> 	<p>balkón s veľkým čiernym kocúrom</p> 	<p>okno s tanierom s krupicou</p> 	<p>balkón s výskajúcimi deťmi</p>
<p>šatka</p> 	<p>košík s nákupom</p> 	<p>čiapka</p> 	<p>kabát na vešiaku</p>

6. Zahrajte sa hru s obrázkami. Poproste pani učiteľku, aby vám obrázky z cvičenia 5 prefotila, zväčšila. Zostrojte si osem čeleniek, na ktoré nalepíte dané obrázky – (z úlohy 5.) Deti, ktoré majú čelenky sa rozmiestnia po triede a určený žiak - **vrabec** - musí lietať postupne k tým deťom, ako to bolo v príbehu, nesmie zastať, pretože by spadol. Jeden žiak je časomerač a meria čas, za aký sa vrabcovi podarí dostať od prvého k poslednému obrázku. Deti si zakaždým menia čelenky aj miesta, aby vrabec dlhšie poletoval a hľadal kam má letieť. Najrýchlejší vrabec si vyberie odmenu.
7. Pospájaj body a vymaľuj. Dokresli mu potravu, ktorú má rád.

4. Ako je to?

Krista Bendová

*Mama Dorke hrušku dala.
„Nechcem takú, to je malá!
Daj mi, mama, druhú hneď,
ja chcem hrušku ako svet!“*

*Mama vraví: „Nechaj teda,
nech ti hrušku muchy zjedia.“*

*Na stolíku leží hruška,
na tej hruške sedí muška.*

*Bzučí si tá malá muška:
„To je ale veľká hruška!
Celkom iste väčšej niet,
to je hruška ako svet!“*

*Lebo pre maličké mušky
veliké sú všetky hrušky.*

*Veľkým Dorkám ale
sú všetky hrušky malé.*

(Z knihy O prváckom mačiatku, str. 47)

1. Ako sa volalo dievčatko v básni?

.....

2. Keď si niečo prosíš, ako to popýtaš? Nakresli tváričky k jednotlivým vetám podľa toho, či sa ti tá prosba páči, alebo nie.

Daj mi tvoju gumu!

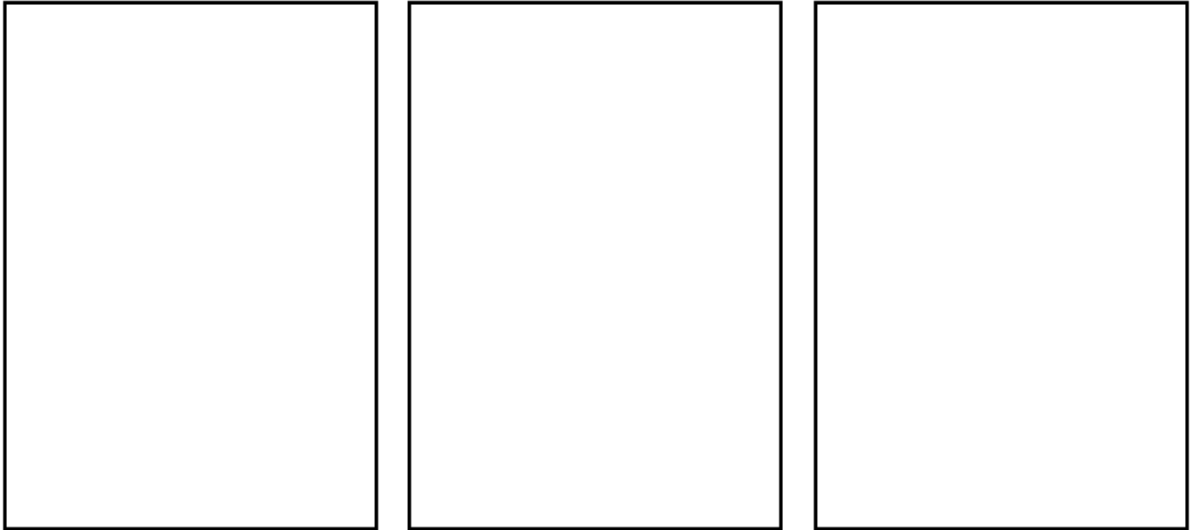
Prosím si viac čaju!

Chcem ísť von!

Môžeme sa spolu zahrať hru Pexeso?

Ďakujem, neprosím si koláč!

3. Nakresli podľa básne **hrušku, Dorku, mušku**. Zároveň ich zorad' podľa veľkosti – od najväčšieho po najmenšieho, podľa toho ako ich veľkosť opísala v básni Krista Bendová. Kto bol najväčší? Kto bol najmenší?

D > **H** > **M**

4. Vystrihni si z dolnej časti strany kartičky. Vyznačené slová nahrad' kartičkami tak, aby sa význam nezmenil.

Nechcem takú, to je malá!

Daj mi, mama, druhú hned',

ja chcem hrušku ako svet!"

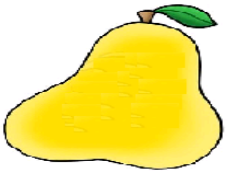

Prosím si

prosím si

Neprosím si

5. Prepíš tretiu strofu na maľované čítanie. Slová **hruška** a **muška** nahraď obrázkami.

Na stolíku leží

.....

.....

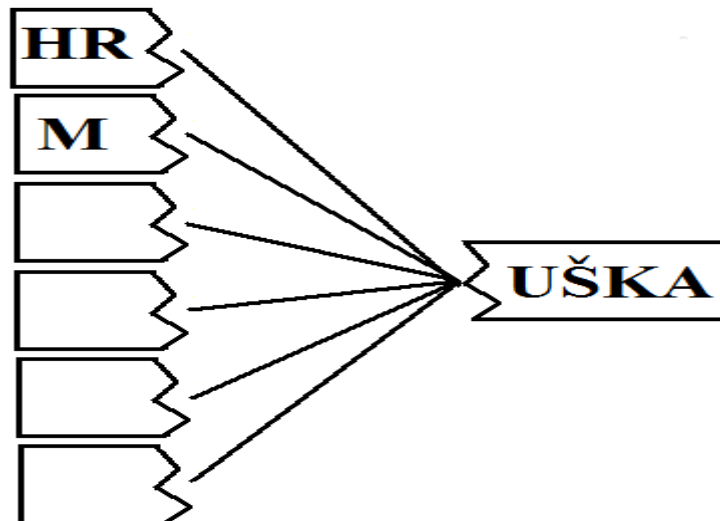
.....

.....

.....

.....

6. Skús vymyslieť slová, ktoré by sa končili na ...uška.

5. Ide Anča

Krista Bendová

*Ide Anča do školičky
poza humná, poza kričky,
biela mašľa, sukňa nová,
ide Anča Malinová.*

Kravka na ňu zabučala:

„Kamže ideš, Anča malá?“

Sliepka na ňu kotkodáka:

„Parádna si, Anča, dáka!“

Zamňaučala mačka Mica:

„Prečo ti tak horia líca?“

Začvirikal na ňu vták:

„Kamže, Anča, bežíš tak?“

*„Idem, idem do školičky
poza humná, poza kričky,
učiť sa mi zachcelo,
preto bežím veselo.“*

(Z knihy O prváckom mačiatku, str. 72)

1. Vieš odpovedať? Napíš:

meno mačičky z básne **Ide Anča**

meno a priezvisko dievčatka z básne

tvoje meno a priezvisko

meno a priezvisko tvojej pani učiteľky

2. Čítal si pozorne? Nájdi správnu odpoveď.

Aká bola mašľa?

biela

zelená

žltá

Aká bola sukňa?

stará

nová

dlhá

Kam išla Anča?

do obchodu

do humna

do školičky

Ako bežala Anča?

veselo

ľarbavo

boso

3. Ktoré zvieratko ako rozpráva? Spájaj.

Krava

mňaučí

Sliepka

čviriká

Mačka

kotkodáka

Vrabc

bučí

4. Hľadaj rôzne jazyky a jazýčky. Tie, ktoré si našiel, daj do obláčikov.

MAČACIE JAZÝČKY TBMSNEHOVÉ JAZYKY G JAZYKNATOPÁNKE
KOMLCUDZIE JAZYKY EKSAARFPROGRAMOVACÍ JAZYKPNMY
GFDSAVYPLAZENÝ JAZYK KLKIUORARUSKÝ JAZYK

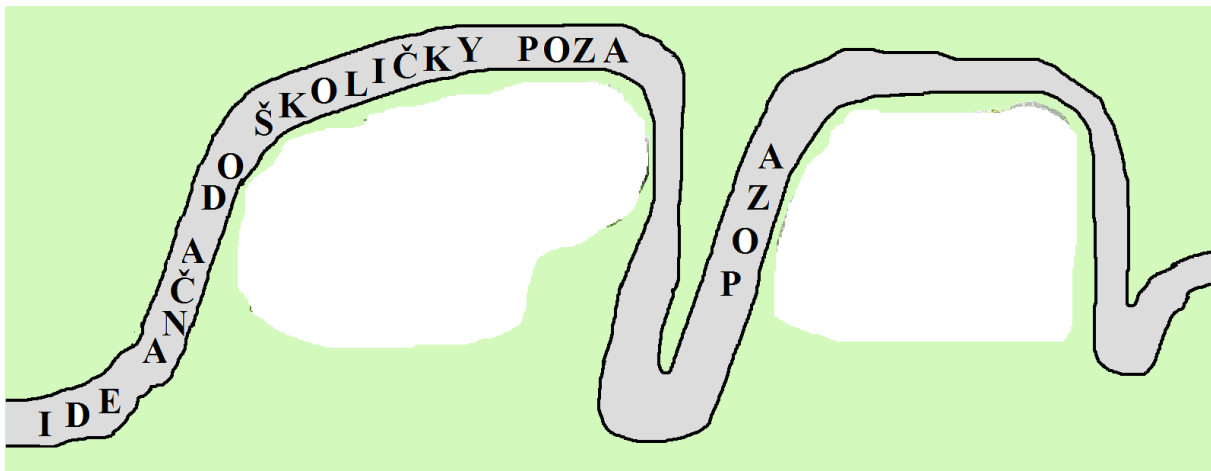
5. V akom jazyku rozprávaš doma ty?

.....

6. Vieš niečo povedať alebo napísať aj v inom jazyku? Skús a porovnaj si svoju odpoveď s kamarátmi.

Jazyk	anglický				
Slovo					

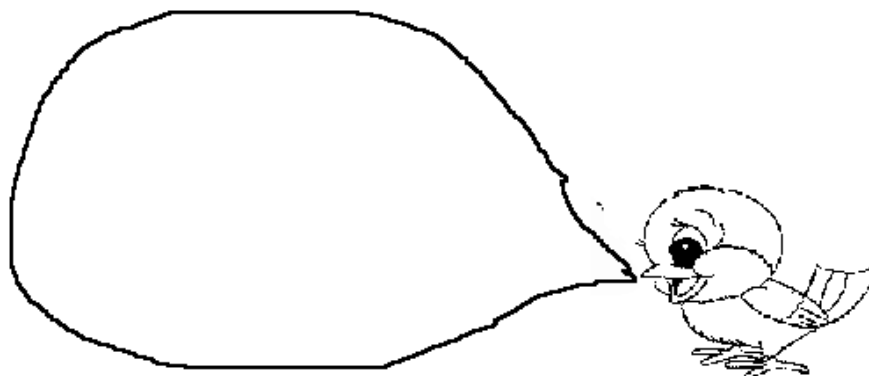
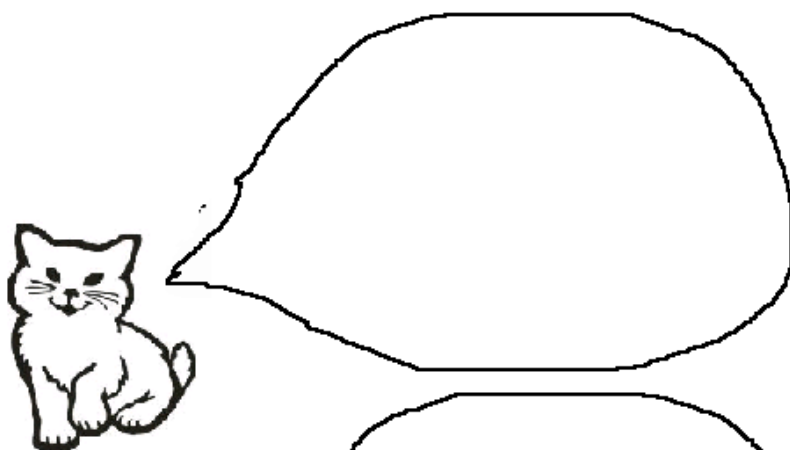
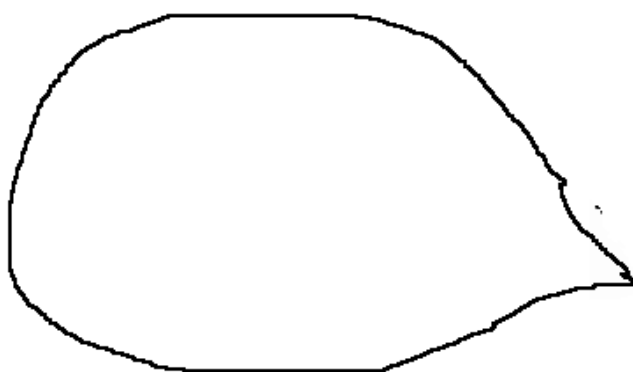
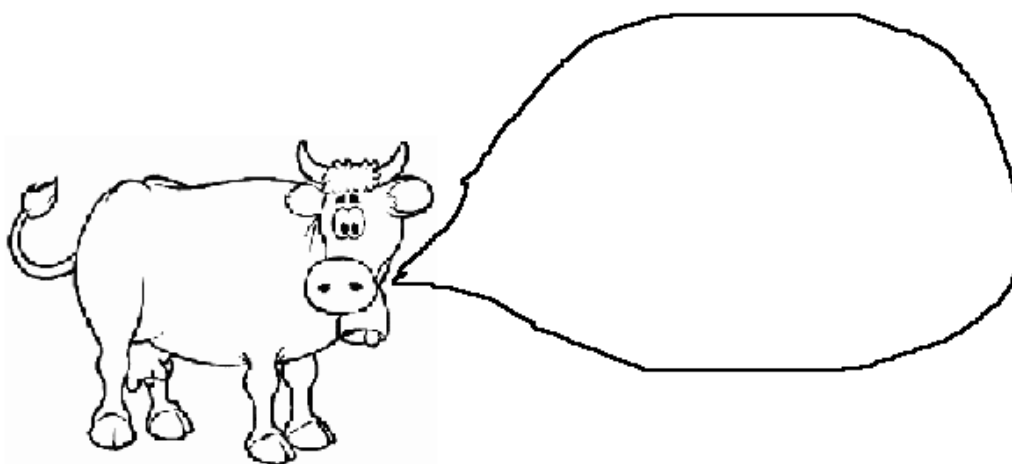
7. Dolep správne obrázky do vety:

✂.....

8. Dopíš do bublín otázky, ktoré sa pýtali zvieratká Aničky, keď šla do školy.

9. Zostrojte si čelenky, na ktoré si nakreslíte zvieratká: kravičku, sliepku, mačku a vtáčika. Rozdeľte si úlohy a zahrajte si báseň s Aničkou a zvieratkami.

3 deti = kríčky (ruky zobrazujúce konáre)

2 deti = humná (rukami zobrazujú strechu)

1 dieťa = Anička

1 dieťa = kravička

1 dieťa = sliepka

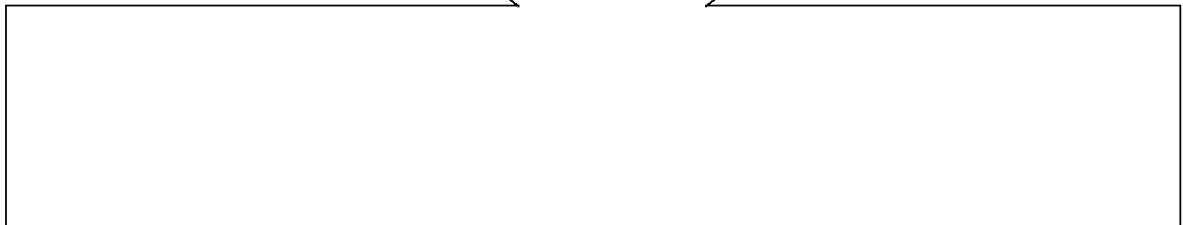
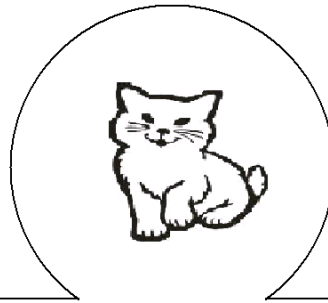
1 dieťa = mačka

1 dieťa = vtáčik

Prvú strofu – rozprávajú deti, ktoré nemajú žiadnu rolu, Anička s taškou kráča podľa textu, zobrazuje mašľu a sukňu.

Druhú strofu - sa postupne pýtajú určené zvieratká Aničky jednotlivé otázky.

Poslednú strofu hovorí Anička.

Ukážka čelenky

Použitá literatúra a zdroje

BENDOVÁ, K. 1999. *O prváckom mačiatku*. Bratislava: Mladé letá, 1999. 88 s. ISBN 80-06-00882-5.

Obrázok Slepá mapa. 2013. [cit. 2013.04.24.] Dostupné na internete:

http://www.google.sk/url?sa=i&rct=j&q=slep%C3%A1+mapa+slovenska&source=images&cad=rja&docid=iViu9ndK_uSvAM&tbnid=djTnvjtxN0acvM:&ved=0CAUQjRw&url=http%3A%2F%2Fgeografiapreziakov.webnode.sk%2Fa9-rocnik%2Fpoznamky%2Fvodstvo-slovenska%2F&ei=2QR4UbvjOYfwsgbh0YDoDA&psig=AFQjCNFAWDgCSu_eEsGjMf1MJIoypHuvSQ&ust=1366906436514083

Obrázok Slepý guláš. 2013. [cit. 2013.04.24.] Dostupné na internete:

http://www.eurocampus.sk/joomla/images/hladomorna/slepy_gulas.jpg

Obrázok Oka – slepá škvrna. 2013. [cit. 2013.04.24.] Dostupné na internete:

http://upload.wikimedia.org/wikipedia/commons/thumb/a/a4/Schematic_diagram_of_the_human_eye_sk.svg/350px-Schematic_diagram_of_the_human_eye_sk.svg.png

Obrázok Značka slepá ulica. 2013. [cit. 2013.04.24.] Dostupné na internete:

http://netdubacek.euweb.cz/image/200505110845_SlepaUlice.jpg